TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2026 m. kovo 26 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (ES) Nr. 650/2012 – 1, 3 ir 4 straipsniai – Taikymo sritis – „Paveldėjimo“ sąvoka – Palikimas pagal įstatymą, priklausantis slaugančiajam už mirusiojo slaugą jam esant gyvam – Bendroji valstybės narės teismo jurisdikcija priimti sprendimą dėl viso palikimo paveldėjimo“

Byloje C-618/24 (*Isergartler*)[i]

dėl *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) 2024 m. rugsėjo 10 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. rugsėjo 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

XK,

TR,

VQ

prieš

SM

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis, teisėjai M. Condinanzi, N. Jääskinen (pranešėjas), R. Frendo ir A. Kornezov,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– XK, TR ir VQ, atstovaujamų *Rechtsanwalt* M. Kinberger,

– Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wasmeier ir W. Wils,

* Proceso kalba: vokiečių.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo (OL L 201, 2012, p. 107) 4 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Vokietijoje gyvenančių XK, TR ir VQ ginčą su Austrijoje gyvenančiu SM, kilusį dėl paveldėjimo 2021 m. mirus buvusiai SM partnerei, kurią jis slaugė iki mirties.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Reglamento Nr. 650/2012 7–9, 11, 14, 34 ir 59 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(7) reikėtų sudaryti palankesnes sąlygas vidaus rinkai tinkamai veikti, šalinant kliūtis laisvam asmenų, kurie šiuo metu patiria sunkumų įgyvendindami savo teises tarpvalstybinio pobūdžio paveldėjimo atvejais, judėjimui. Europos teisingumo erdvėje piliečiai turi turėti galimybę iš anksto organizuoti paveldėjimą. Turi būti veiksmingai užtikrintos įpėdinių ir testamentinės išskirtinės gavėjų, kitų palikėjo artimųjų ir palikėjo kreditorių teisės;

(8) kad būtų pasiekti tie tikslai, šiame reglamente turėtų būti kartu pateiktos nuostatos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų pripažinimo (arba, priklausomai nuo atvejo, priėmimo), vykdytinumo ir vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo;

(9) šis reglamentas turėtų būti taikomas visiems civilinės teisės aspektams, susijusiems su palikėjo palikimo paveldėjimu, būtent – visoms turto, teisių ir pareigų perdavimo dėl mirties formoms, neatsižvelgiant į tai, ar tai yra savanoriškas perdavimas pagal paskutinę valią dėl turto palikimo, ar perdavimas netestamentinio paveldėjimo atveju;

<…>

(11) šis reglamentas neturėtų būti taikomas kitoms nei paveldėjimas civilinėms teisės sritims. Siekiant aiškumo turėtų būti aiškiai nurodyta, kad šis reglamentas netaikomas tam tikriems klausimams, kurie gali būti laikomi susijusiais su paveldėjimo klausimais;

<…>

(14) šis reglamentas taip pat neturėtų būti taikomas teisėms ir turtui, atsiradusiems arba perduotiems kitais būdais nei paveldėjimo būdu, pavyzdžiui, dovanojimo atveju. Tačiau nustatant, ar dovanos turėtų būti grąžintos, ar kitokios formos pareikšta valia *inter vivos*, suteikianti teisę *in rem* dar iki palikėjo mirties, turėtų būti atšaukta, arba ar į jas turėtų būti atsižvelgta siekiant nustatyti paveldėtojų palikimo dalis pagal paveldėjimui taikytiną teisę, vadovaujamasi teise, kuri šiame reglamente nurodyta kaip paveldėjimui taikytina teisė;

<…>

(34) siekiant darnaus teisingumo sistemos veikimo, skirtingose valstybėse narėse neturėtų būti priimami tarpusavyje nesuderinami teismo sprendimai. Tuo tikslu šiame reglamente turėtų būti numatytos bendros procesinės taisyklės, panašios į kituose Sąjungos teisės aktuose, susijusiuose su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose, numatytas taisykles;

<…>

(59) atsižvelgiant į šio reglamento bendrąjį tikslą – užtikrinti valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų paveldėjimo klausimais tarpusavio pripažinimą, neatsižvelgiant į tai, ar tokie sprendimai priimami ginčo ar ne ginčo proceso tvarka, šiame reglamente turėtų būti nustatytos teismo sprendimų pripažinimo, vykdytinumo ir vykdymo taisyklės, panašios į kituose Sąjungos teisės aktuose, susijusiuose su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose, numatytas taisykles“.

4 Šio reglamento 1 straipsnis „Taikymo sritis“ suformuluotas taip:

„1. Šis reglamentas taikomas palikėjų palikimų paveldėjimui. <…>

2. Šis reglamentas netaikomas:

<…>

e) išlaikymo prievolėms, išskyrus dėl mirties kylančias prievoles;

<…>

g) teisėms ir turtui, atsiradusiems arba perduotiems kitais būdais nei paveldėjimo teise, pavyzdžiui, gavus dovanų, įgijus bendrą nuosavybę, į kurią turi teisę pergyvenęs bendrasavininkis, dalyvaujant pensijų kaupimo sistemose, sudarius draudimo sutartis ir panašaus pobūdžio susitarimus, nedarant poveikio 23 straipsnio 2 dalies i punkto taikymui;

<…>“

5 Minėto reglamento 3 straipsnio „Terminų apibrėžtys“ 1 dalies a punkte nustatyta:

„Šiame reglamente:

a) paveldėjimas – palikėjo palikimo paveldėjimas, apimantis visas turto, teisių ir pareigų perdavimo dėl mirties formas, neatsižvelgiant į tai, ar tai yra savanoriškas perdavimas pagal paskutinę valią dėl turto palikimo, ar perdavimas netestamentinio paveldėjimo atveju“.

6 Remiantis šio reglamento 4 straipsniu „Bendroji jurisdikcija“, jurisdikciją priimti sprendimą dėl viso palikimo paveldėjimo turi tos valstybės narės, kurioje mirties dieną buvo palikėjo įprastinė gyvenamoji vieta, teismai.

7 Reglamento Nr. 650/2012 21 straipsnio „Bendroji taisyklė“ 1 dalyje numatyta:

„Išskyrus atvejus, kai šiame reglamente numatyta kitaip, visam palikimui taikytina teisė yra valstybės, kurioje palikėjo mirties dieną buvo jo įprastinė gyvenamoji vieta, teisė.

<…>“

8 Šio reglamento 22 straipsnio „Teisės pasirinkimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Asmuo gali pasirinkti, kad jo visą palikimą reglamentuojanti teisė būtų valstybės, kurios pilietybę jis turi pasirinkimo metu arba mirties dieną, teisė.

<…>“

9 Minėto reglamento 23 straipsnio „Taikytinos teisės taikymo sritis“ 1 ir 2 dalyje numatyta:

„1. Pagal 21 arba 22 straipsnius nustatyta teise reglamentuojamas visas palikimo paveldėjimas.

2. Visų pirma ta teise reglamentuojama:

<…>

h) disponuotina palikimo dalis, privalomosios palikimo dalys ir kiti paskutinės valios dėl turto palikimo apribojimai bei pretenzijos dėl palikimo ar pretenzijos įpėdinių atžvilgiu, kurių gali turėti palikėjo artimieji;

i) prievolė grąžinti dovanas, negrąžinamas dovanas kaip dalį po mirties įpėdiniams skiriamo palikimo ar testamentines išskirtines arba už juos atsiskaityti nustatant įvairių paveldėtojų palikimo dalis;

<…>“

Austrijos teisė

10 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas; toliau – ABGB) 677 straipsnyje numatyta:

„1. Mirusiojo artimasis, kuris ne trumpiau kaip šešis mėnesius per pastaruosius trejus metus iki jo mirties jį slaugė daugiau nei minimaliai, turi teisę į palikimą pagal įstatymą, išskyrus atvejus, kai buvo gauta dovana arba susitarta dėl atlyginimo.

2. Slauga – tai bet kokia veikla, kurios tikslas yra, kiek įmanoma, suteikti asmeniui, kuriam reikalinga slauga, reikiamą priežiūrą ir pagalbą ir pagerinti jo gebėjimą gyventi savarankiškai, atsižvelgiant į poreikius.

3. Artimieji – tai asmenys, priklausantys mirusiojo įpėdinių pagal įstatymą ratui, jų sutuoktiniai, registruoti partneriai arba sugyventiniai ir jų vaikai, taip pat mirusiojo sugyventinis ir jo vaikai.“

11 ABGB 678 straipsnyje nustatyta:

„1. Palikimo dydis priklauso nuo slaugos pobūdžio, trukmės ir apimties.

2. Bet kuriuo atveju palikimas priklauso papildomai prie privalomosios palikimo dalies ar kitos naudos iš paliekamo turto, nebent palikėjas nurodė kitaip. Palikimo galima netekti tik esant paveldėjimo teisės atėmimo pagrindui.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad buvusi SM partnerė mirė 2021 m., o iki savo mirties gyveno Austrijoje.

13 Pagal *Bezirksgericht Zell am See* (Celio prie Zės apylinkės teismas, Austrija) sprendimą palikėjos palikimas atiteko XK, TR ir VQ (visi trys gyvena Vokietijoje).

14 SM, kuris trejus metus iki mirties slaugė palikėją, reikalauja sumokėti 57 200 EUR sumą už palikėjos slaugą jai esant gyvai, remdamasis ABGB 677 straipsniu, pagal kurį tokiu atveju priklauso „palikimas pagal įstatymą“ (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė).

15 *Landesgericht Salzburg* (Zalcburgo apygardos teismas, Austrija) atmetė šiuo klausimu SM pareikštą ieškinį dėl tarptautinės jurisdikcijos nebuvimo. Jo nuomone, nors pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė pagal nacionalinę teisę formaliai yra palikimas pagal įstatymą, bet iš tikrųjų tai yra kompensacija už slaugos paslaugas, kurios buvo suteiktos palikėjai esant gyvai. Todėl palikimas už slaugą, anot jo, turi būti kvalifikuojamas kaip „reikalavimas“ pagal prievolių teisę, taigi nepatenka į Reglamento Nr. 650/2012 taikymo sritį.

16 SM dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Oberlandesgericht Linz* (Linco aukštesnysis apygardos teismas, Austrija); šis 2024 m. birželio 12 d. sprendimu apeliacinį skundą patenkino. Iš esmės jis nusprendė, kad Reglamento Nr. 650/2012 taikymo sritis apima visus su paveldėjimu susijusius civilinės teisės aspektus. Anot to teismo, kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė yra palikimas pagal įstatymą, savo pobūdžiu panašus į privalomąją palikimo dalį, tai, kad reikalavimo pagrindas atsirado dar palikėjui esant gyvam, negali pateisinti šio reglamento netaikymo. Todėl tas teismas pripažino savo jurisdikciją priimti sprendimą.

17 XK, TR ir VQ pateikė *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas. Austrija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, kasacinį skundą dėl *Oberlandesgericht Linz* (Linco aukštesnysis apygardos teismas, Austrija) priimto sprendimo. Jie iš esmės teigia, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė nepatenka į Reglamento Nr. 650/2012 taikymo sritį.

18 SM savo ruožtu tvirtina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė yra panaši į įstatyminio įpėdinio teisę į privalomąją palikimo dalį, todėl turi būti laikoma patenkančia į sąvoką „paveldėjimas“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 650/2012.

19 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė patenka į Reglamento Nr. 650/2012, visų pirma jo 4 straipsnio, taikymo sritį.

20 Šiuo klausimu jis visų pirma nurodo, kad pagal Austrijos teisės aktus pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė yra palikimas, nepriklausantis nuo palikėjo testamentinės valios. Jis panašus į privalomąją palikimo dalį ir gali priklausyti papildomai prie šios dalies, nes jo galima netekti tik esant paveldėjimo teisės atėmimo pagrindui. Vis dėlto būtų galima įžvelgti paralelę su sutarčių teisės arba nepagrįsto praturtėjimo nuostatomis, nes minėta priemone siekiama atlyginti už tam tikras paslaugas. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ta priemonė riboja asmens valios autonomiją, kiek tai susiję su jo turto palikimu.

21 Jis taip pat patikslina, kad doktrinoje nesutariama dėl to, ar tokiai priemonei taikoma paveldėjimo ar prievolių teisė.

22 Minėtas teismas pabrėžia, kad jis pats linkęs manyti, jog tokią kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamą priemonę apima sąvoka „paveldėjimas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnį. Šiuo klausimu jis nurodo, pirma, su ja susijusias paveldėjimo pasekmes ir, antra, Teisingumo Teismo jurisprudencijoje pasirinktą platų sąvokos „palikėjo palikimo paveldėjimas“, kaip ji suprantama pagal šį reglamentą, aiškinimą.

23 Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad apie „palikimo paveldėjimą“ galima kalbėti tuomet, kai pagal [ABGB] 677 straipsnį remiamasi reikalavimu dėl palikimo už slaugą [*Pflegevermächtnis*]?“

Dėl prejudicinio klausimo

24 Pirmiausia primintina, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, vykstant SESV 267 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, pastarasis nacionaliniam teismui turi duoti naudingą atsakymą, kuris leistų išnagrinėti jam pateiktą bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam užduotus klausimus. Be to, Teisingumo Teismui gali tekti atsižvelgti į Sąjungos teisės normas, kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nebuvo nurodęs savo klausime (šiuo klausimu žr. 1986 m. kovo 20 d. Sprendimo *Tissier*, 35/85, EU:C:1986:143, 9 punktą ir 2019 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Centraal Justitieel Incassobureau (Finansinių sankcijų pripažinimas ir vykdymas)*, C-671/18, EU:C:2019:1054, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

25 Aplinkybė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimuose formaliai nurodė tam tikras konkrečias Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam visapusišką Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui jo nagrinėjamoje pagrindinėje byloje priimti, iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrenkant Sąjungos teisės klausimus, kuriuos, atsižvelgiant į ginčo dalyką, reikia išaiškinti (šiuo klausimu žr. 1978 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Redmond*, 83/78, EU:C:1978:214, 26 punktą ir 2026 m. sausio 22 d. Sprendimo *Secab*, C-423/23, EU:C:2026:32, 29 punktą).

26 Šiuo aspektu iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nacionalinis teismas siekia išsiaiškinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamą priemonę apima sąvoka „palikimo paveldėjimas“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnį, nustatantį bendrąją valstybės narės, kurioje mirties dieną buvo palikėjo įprastinė gyvenamoji vieta, teismų jurisdikciją priimti

sprendimą dėl viso palikimo paveldėjimo. Taigi šis klausimas taip pat reiškia, kad reikia įvertinti, ar tokia kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė patenka į šio reglamento taikymo sritį, apibrėžtą jo 1 straipsnyje. Be to, svarbu atsižvelgti į minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punktą, kuriame apibrėžta sąvoka „paveldėjimas“. Todėl norint atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą reikia išaiškinti minėto reglamento 4 straipsnį, siejamą su jo 1 straipsniu ir 3 straipsnio 1 dalies a punktu.

27 Kiek tai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjama priemone, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad mirus palikėjui, nepriklausomai nuo mirusiojo testamentinės valios, pagal Austrijos teisės aktus tam tikriems jo artimiesiems priklauso palikimas už tai, kad jie jį slaugė tam tikrą laikotarpį iki mirties, jeigu už šią slaugą jie negavo dovanos ar atlyginimo. Be to, bet kuriuo atveju palikimas priklauso papildomai prie privalomosios palikimo dalies, ir jo galima netekti tik esant paveldėjimo teisės atėmimo pagrindui.

28 Taigi konstatuotina, kad savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnis, siejamas su jo 1 straipsniu ir 3 straipsnio 1 dalies a punktu, turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „palikimo paveldėjimas“, kaip ji suprantama pagal 4 straipsnį, apima palikimą pagal įstatymą, kuris mirus palikėjui, nepriklausomai nuo mirusiojo testamentinės valios, priklauso tam tikriems jo artimiesiems už tai, kad jie jį slaugė tam tikrą laikotarpį iki mirties, jeigu už šią slaugą jie negavo dovanos ar atlyginimo, turint omenyje, kad palikimas bet kuriuo atveju priklauso papildomai prie privalomosios palikimo dalies ir jo galima netekti tik esant paveldėjimo teisės atėmimo pagrindui.

29 Siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį pateikusio teismo klausimą primintina, kad aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (žr. 1983 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12 punktą ir 2025 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Pielatak*, C-410/23, EU:C:2025:325, 54 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

30 Pirma, dėl reikšmingų Reglamento Nr. 650/2012 nuostatų formuluotės primintina, kad jo 4 straipsnyje numatyta, jog jurisdikciją priimti sprendimą dėl „viso palikimo paveldėjimo“ turi tos valstybės narės, kurioje mirties dieną buvo palikėjo įprastinė gyvenamoji vieta, teismai.

31 Dėl sąvokos „paveldėjimas“, kaip ji suprantama pagal šį reglamentą, konstatuotina, kad pagal šio reglamento 1 straipsnio 1 dalį jis taikomas „palikėjo palikimo paveldėjimui“.

32 Reglamento Nr. 650/2012 3 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta, kad šiame reglamente „paveldėjimas“ reiškia „visas turto, teisių ir pareigų perdavimo dėl mirties formas, neatsižvelgiant į tai, ar tai yra savanoriškas perdavimas pagal paskutinę valią dėl turto palikimo, ar perdavimas netestamentinio paveldėjimo atveju“.

33 Kaip pažymėjo Komisija, Reglamento Nr. 650/2012 1 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio 1 dalies a punkto, kuriuose atitinkamai numatyta šio reglamento taikymo sritis ir jame vartojamos apibrėžtys, versijoje vokiečių kalba nurodyta sąvoka „paveldėjimas dėl mirties“ („*Rechtsnachfolge von Todes wegen*“), o jo 4 straipsnyje, reglamentuojančiame atitinkamos valstybės narės teismų bendrosios jurisdikcijos klausimą, – sąvoka „paveldėjimo bylos“ („*Erbsachen*“). Vis dėlto daugelyje kitų minėto reglamento kalbinių versijų, be kita ko, bulgarų, ispanų, danų, anglų, prancūzų, kroatų, italų, lietuvių, maltiečių, suomių ir švedų kalbomis, šiose nuostatose vartojami terminai nesiskiria.

34 Remiantis šiuo klausimu suformuota jurisprudencija, vienoje kalbinių versijų vartojama Sąjungos teisės nuostatos formuluotė negali būti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar dėl to įgyti prioritetą kitų kalbinių versijų atžvilgiu. Esant kalbinių versijų skirtumų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisės akto, kurio dalis ji yra, bendrą sistemą ir tikslą (žr. 1990 m. kovo 27 d. Sprendimo *Cricket St Thomas*, C-372/88, EU:C:1990:140, 18 ir 19 punktus ir 2025 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Hakamp*, C-203/24, EU:C:2025:662, 34 punktą).

35 Bet kuriuo atveju nėra jokio pagrindo manyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino suteikti Reglamento Nr. 650/2012 sąvokoms „palikėjo palikimo paveldėjimas“ ir „paveldėjimas“ skirtingas reikšmes, todėl laikytina, kad jos sutampa.

36 Atsižvelgiant į tai, taip pat svarbu priminti, kad šio reglamento 1 straipsnio 2 dalyje išvardyti atvejai, kai jis netaikomas. Visų pirma pagal Reglamento Nr. 650/2012 1 straipsnio 2 dalies g punktą jis netaikomas „teisėms ir turtui, atsiradusiems arba perduotiems kitais būdais nei paveldėjimo teise, pavyzdžiui, gavus dovanų“. Be to, šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies e punkte patikslinta, kad jis netaikomas ir „išlaikymo prievolėms, išskyrus dėl mirties kylančias prievoles“.

37 Vis dėlto šios išimtys turi būti aiškinamos siaurai (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *UM (Sutartis dėl nuosavybės teisių perdavimo mirties atveju)*, C-277/20, EU:C:2021:708, 34 punktą).

38 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kad susitarime dėl paveldėjimo įtvirtinta nuostata, kuri, kaip ir „dovanos“, kaip ji suprantama pagal minėto reglamento 1 straipsnio 2 dalies g punktą, atveju, implikuoja dovanojimą, tačiau įsigalioja tik po palikėjo mirties, patenka ne į šios išimties, bet į reglamento taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *UM (Sutartis dėl nuosavybės teisių perdavimo mirties atveju)*, C-277/20, EU:C:2021:708, 35 punktą).

39 Be to, kalbant apie Reglamento Nr. 650/2012 taikymo sritį svarbu pabrėžti, kad Teisingumo Teismas savo išvadą, kad nacionalinės teisės norma reglamento taikymo tikslais siejama su paveldėjimo klausimais, grindė tuo, kad pagrindinis jos tikslas buvo mirusio asmens palikimo paveldėjimas, o ne su klausimais, kurie susiję su viena iš šio reglamento 1 straipsnio 2 dalyje išvardytų išimčių, pavyzdžiui, su sutuoktinių turto teisiniu režimu (šiuo klausimu žr. 2018 m. kovo 1 d. Sprendimo *Mahnkopf*, C-558/16, EU:C:2018:138, 40 punktą).

40 Darytina išvada, kad Reglamento Nr. 650/2012 3 straipsnio 1 dalies a punkte vartojama sąvoka „paveldėjimas“ apibrėžta plačiai, nes, kaip nurodyta šio sprendimo 32 punkte, apima „visas turto, teisių ir pareigų perdavimo dėl mirties formas“, įskaitant priemones, kurių pagrindinis tikslas susijęs su mirusio asmens palikimo paveldėjimu ir kurios įsigalioja palikėjui mirus.

41 Antra, nė vienas šio reglamento 4 straipsnio ir jo 1 straipsnio bei 3 straipsnio 1 dalies a punkto konteksto elementas nepaneigia tokio aiškinimo. Konkrečiai kalbant, iš minėto reglamento 9 konstatuojamosios dalies matyti, kad jis turi būti taikomas „visiems civilinės teisės aspektams, susijusiems su palikėjo palikimo paveldėjimu, būtent – visoms turto, teisių ir pareigų perdavimo dėl mirties formoms“. Be to, to paties reglamento 23 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad pagal jo 21 arba 22 straipsnį nustatyta teise reglamentuojamas „visas palikimo paveldėjimas“.

42 Trečia, dėl Reglamentu Nr. 650/2012 siekiamų tikslų pažymėtina, kad iš jo 7 ir 8 konstatuojamųjų dalių matyti, kad jo paskirtis, be kita ko, padėti įpėdiniams, testamentinės išskirtinės gavėjams, kitiems palikėjo artimiesiems ir kreditoriams įgyvendinti savo teises tarpvalstybinio paveldėjimo atvejais (2018 m. birželio 21 d. Sprendimo *Oberle*, C-20/17, EU:C:2018:485, 49 punktą).

43 Be to, remiantis šio reglamento bendruoju tikslu, nurodytu jo 59 konstatuojamojoje dalyje ir susijusiu su valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų paveldėjimo klausimais tarpusavio pripažinimu, jo 34 konstatuojamojoje dalyje pabrėžta, kad juo siekiama išvengti skirtingose valstybėse narėse priimtų tarpusavyje nesuderinamų teismo sprendimų. Šis tikslas siejasi su paveldėjimo nedalumo principu, sukonkretintu, be kita ko, Reglamento Nr. 650/2012 23 straipsnio 1 dalyje, kurioje patikslinta, kad pagal šį reglamentą taikytina teisė skirta „viso palikimo paveldėjim[ui]“ reglamentuoti. Šiuo paveldėjimo nedalumo principu taip pat grindžiama minėto reglamento 4 straipsnyje įtvirtinta taisyklė, nes šiame straipsnyje irgi nurodyta, kad minėta taisyklė nustato valstybių narių teismų jurisdikciją priimti sprendimą „dėl viso palikimo paveldėjimo“ (2018 m. birželio 21 d. Sprendimo *Oberle*, C-20/17, EU:C:2018:485, 53–55 punktai).

44 Iš jurisprudencijos taip pat išplaukia, kad, norint prisidėti prie veiksmingo su paveldėjimu susijusių ginčų sprendimo, Reglamentu Nr. 650/2012 siekiama skatinti paveldėjimą vertinti kaip nedalomą. Todėl Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad šio reglamento nuostatų aiškinimas, dėl kurio paveldėjimas būtų suskaidytas, būtų nesuderinamas su reglamento tikslais (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *V A ir Z A (Subsidiarioji jurisdikcija paveldėjimo srityje)* C-645/20, EU:C:2022:267, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, tokia priemone, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, siekiama kompensuoti už tam tikras suteiktas paslaugas. Taigi šiuo aspektu ji kažkiek panaši į reikalavimą, patenkantį į prievolių teisės taikymo sritį, nes ja siekiama atlyginti palikėjo artimiesiems už palikėjo slaugymą, už kurį jam esant gyvam negauta jokios dovanos ar sutarto atlyginimo.

46 Vis dėlto iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šiai priemonei, nepriklausomai nuo to, kad pagal nacionalinę teisę ji kvalifikuojama kaip palikimas, būdinga glaudi struktūrinė sąsaja su paveldėjimu, nes ji taikoma tik palikėjui mirus, taigi jos reguliavimas yra glaudžiai susijęs su paveldėjimu. Visų pirma taikytinoje Austrijos teisėje nurodyta, kad minėta priemonė taikoma nepriklausomai nuo palikėjo testamentinės valios ir bet kuriuo atveju priklauso papildomai prie privalomosios palikimo dalies, ir gali būti netaikoma tik esant paveldėjimo teisės atėmimo pagrindui. Be to, šia priemone gali pasinaudoti tik mirusiojo artimieji, kurie apibrėžiami kaip asmenys, priklausantys mirusiojo įpėdinių pagal įstatymą ratui, jų sutuoktiniai, registruoti partneriai arba sugyventiniai ir jų vaikai, taip pat mirusiojo sugyventinis ir jo vaikai. Darytina išvada, kad pagrindinis minėtos priemonės tikslas yra susijęs su slaugančiojo teisėmis paveldėjimo atveju.

47 Taip pat pažymėtina, kad pagal Reglamentą Nr. 650/2012 iš jo taikymo srities aiškiai nepašalinta tokia priemonė, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, ir nematyti, kad jai būtų taikoma viena iš šio sprendimo 36 punkte nurodytų išimčių ar kitų Reglamento Nr. 650/2012 1 straipsnio 2 dalyje išvardytų išimčių.

48 Taigi, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo išdėstytą informaciją, atrodo (su sąlyga, kad jis tai patikrins), kad Reglamento Nr. 650/2012 taikymo tikslais ši priemonė iš principo siejama su paveldėjimo klausimais.

49 Tai reiškia, kad, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktą informaciją, tokia kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama priemonė patenka į Reglamento Nr. 650/2012 taikymo sritį.

50 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą atsakytina: Reglamento Nr. 650/2012 4 straipsnis, siejamas su jo 1 straipsniu ir 3 straipsnio 1 dalies a punktu, turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „palikimo paveldėjimas“, kaip ji suprantama pagal 4 straipsnį, apima palikimą pagal įstatymą, kuris mirus palikėjui, nepriklausomai nuo mirusiojo testamentinės valios, priklauso tam tikriems jo artimiesiems už tai, kad jie jį slaugė tam tikrą laikotarpį iki mirties, jeigu už šią slaugą jie negavo dovanos ar atlyginimo, turint omenyje, kad palikimas bet kuriuo atveju priklauso papildomai prie privalomosios palikimo dalies ir jo galima netekti tik esant paveldėjimo teisės atėmimo pagrindui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

51 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 4 straipsnis, siejamas su jo 1 straipsniu ir 3 straipsnio 1 dalies a punktu,

turi būti aiškinamas taip:

sąvoka „palikimo paveldėjimas“, kaip ji suprantama pagal 4 straipsnį, apima palikimą pagal įstatymą, kuris mirus palikėjui, nepriklausomai nuo mirusiojo testamentinės valios, priklauso tam tikriems jo artimiesiems už tai, kad jie jį slaugė tam tikrą laikotarpį iki mirties, jeigu už šią slaugą jie negavo dovanos ar atlyginimo, turint omenyje, kad palikimas bet kuriuo atveju priklauso papildomai prie privalomosios palikimo dalies ir jo galima netekti tik esant paveldėjimo teisės atėmimo pagrindui.

Parašai.